

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
Πληροφορίες: Π. Παναγιωτακοπούλου
Τηλέφωνο: 2131516475
e-mail: ypertns@ypakp.gr

Αθήνα
Αριθ. Εσωτ. Πρωτ.: 391

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών
Αθήνα

ΚΟΙΝ. :1. Γραμματεία Υφυπουργού Εργασίας
και Κοινωνικής Ασφάλισης (Τομέας Κοινωνικής
Ασφάλισης) Πολιτική Γραμματεία
2. Πανελλήνια Ένωση Συνταξιούχων
Βενζινοπωλών
Email:info@ebna.gr

ΘΕΜΑ: «Εξάλειψη ανισοτήτων συντάξεων με ίδιες ασφαλιστικές προϋποθέσεις για τους ασφαλισμένους στο ΤΕΑΠΥΚ.»

ΣΧΕΤ: Η αριθ. πρωτ. 1739/24-4-2024 Αναφορά.

Σε απάντηση της σχετικής Αναφοράς, με την οποία κατατέθηκε στη Βουλή από το βουλευτή κ. Γιώργο Γαβρήλο το αριθ. 41/19-4-2024 υπόμνημα της Πανελλήνιας Ένωσης Συνταξιούχων Βενζινοπωλών με σειρά συνταξιοδοτικών αιτημάτων, θέτουμε υπόψη σας τα εξής:

Α. Όσον αφορά το αίτημα περί κατάργησης της προσωπικής διαφοράς με ενσωμάτωσή της στο ποσό της καταβαλλόμενης σύνταξης.

Με την ψήφιση του ν.4387/2016, θεσπίστηκε από 13.5.2016 νέος τρόπος υπολογισμού των συντάξεων που καταβάλλονται από τον e-ΕΦΚΑ, οι οποίες από την ημερομηνία αυτή και εφεξής υπολογίζονται με βάση τα άρθρα 7, 8 & 28 του εν λόγω νόμου, όπως ισχύουν. Με τα άρθρα 14 & 33 του ίδιου νόμου και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθείσες α.π. οικ.26083/887/2016 (1605 Β') και Φ.11221/οικ.10772/382/9.3.2021 (1082 Β') Υπουργικές Αποφάσεις, επανυπολογίσθηκαν από 1.1.2019 οι καταβαλλόμενες ή καταβλητέες κατά την 12.5.2016 κύριες συντάξεις, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν.4387/2016, στο πλαίσιο εφαρμογής των ενιαίων κανόνων του e-ΕΦΚΑ (λήψη εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης) και την προστασία των συντάξεων αυτών, με την πρόβλεψη χορήγησης προσωπικής διαφοράς, στις περιπτώσεις που το καταβαλλόμενο ποσό συντάξεων είναι μεγαλύτερο από αυτό που θα προκύψει κατά το στάδιο της αναπροσαρμογής τους.

Σύμφωνα με την παρ. 2β του άρθρου 14 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει, αν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με την παρ. 1 του ίδιου άρθρου, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον

δικαιούχο, συμψηφιζόμενο κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4 του εν λόγω άρθρου.

Επιπλέον, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει, οι κύριες συντάξεις που έχουν απονεμηθεί ή εκκρεμεί η απονομή τους πριν την έναρξη ισχύος του και έχουν επανυπολογισθεί σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του ίδιου άρθρου υπολογίζονται εκ νέου από 1.10.2019 σύμφωνα με τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 8 του ίδιου νόμου. Αν από την ίδια ημερομηνία το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με τον πίνακα 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά, συμψηφιζόμενο κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 4α του άρθρου 25 του ν. 4670/2020.

Σημειώνεται ότι το ισχύον θεσμικό πλαίσιο δεν αποκλείει την θετική αναπροσαρμογή (αύξηση) των συντάξεων όσων συνταξιούχων διατηρούν θετική προσωπική διαφορά μελλοντικά, θέτει όμως ως προϋπόθεση η προσωπική αυτή διαφορά να έχει προηγουμένως μηδενιστεί μέσω του συμψηφισμού της με τις προβλεπόμενες στην παρ. 4α του άρθρου 25 του ν.4670/2020 αναπροσαρμογές/αυξήσεις των συντάξεων και αυτό γιατί:

i. αφενός με το ν.4387/2016 θεσπίστηκε ένας νέος τρόπος υπολογισμού των συντάξεων που οδηγεί σε μείωση των εφεξής καταβαλλομένων συντάξεων σε σχέση με το προϊσχύον σύστημα, για την συγκράτηση της συνταξιοδοτικής δαπάνης και την ενίσχυση της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού και συνταξιοδοτικού συστήματος. Συνεπώς, όσοι καθίστανται συνταξιούχοι από τις 13.5.2016 και μετά βρίσκονται σε δυσμενέστερη θέση σε σχέση με τους ήδη συνταξιούχους την ημερομηνία αυτή, των οποίων οι συντάξεις υπολογίστηκαν με διατάξεις προγενέστερες του ν.4387/2016, και

ii. αφετέρου η θετική προσωπική διαφορά διατηρήθηκε και συνέχισε να καταβάλλεται και μετά την 1.1.2019, με αποτέλεσμα οι διατηρούντες θετική προσωπική διαφορά παλαιοί συνταξιούχοι να βρίσκονται σε ευμενέστερη θέση σε σχέση με τους μετά το ν.4387/2016 συνταξιούχους ακόμη και στις περιπτώσεις που έχουν τα ίδια ασφαλιστικά δεδομένα (έτη ασφάλισης και συντάξιμες αποδοχές).

Β. Όσον αφορά το αίτημα περί καταβολής αναδρομικών ποσών από περικοπές των συντάξεων βάσει των ν. 4051/2012 και 4093/2012 για το 11μηνο 6/2015-5/2016

Όσον αφορά τις κύριες συντάξεις, με τις διατάξεις του άρθρου 114 του ν.4714/2020 (Α'148), το οποίο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 34 του ν. 4734/2020, σε συμμόρφωση με τις αριθ. 1439-1443/2020 αποφάσεις του ΣτΕ προβλέφθηκε για τους συνταξιούχους του ιδιωτικού τομέα η επιστροφή των ποσών μειώσεων συντάξεων, *οι οποίες επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 (Α' 40) και της παρ. 1 της Υποπ. 5 της Παρ. ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222) κατά το χρονικό διάστημα 6/2015-5/2016.*

Για την υλοποίηση των ανωτέρω εκδόθηκε η αριθ. πρ. Φ.11321/35005/1528/13.10.2020 ΚΥΑ (4536 Β) με την οποία εξειδικεύτηκε ο τρόπος επιστροφής των ποσών μειώσεων συντάξεων του ιδιωτικού τομέα. Στην εν λόγω ΚΥΑ προβλέπεται ρητά πως κατά την καταβολή των σχετικών

ποσών δεν διενεργείται παρακράτηση φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 60 του ν. 4172/2013 (Α 167), ούτε και παρακράτηση ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 43Α του ίδιου νόμου.

Σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 114 του ν.4714/2020, όπως ισχύει, με την καταβολή των ποσών της παρ. 1 οι αξιώσεις των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κύριων, επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 έως τη δημοσίευση του ν.4387/2016, δυνάμει των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, αποσβένονται, ενώ η προβλεπόμενη απόσβεση δεν καταλαμβάνει τις εκκρεμείς ενώπιον των δικαστηρίων δίκες κατά τον χρόνο της δημοσίευσης του νόμου. Σημειώνεται ότι αναφορικά με τα παραπάνω έχουν εκδοθεί οι 1403-1407/2022 αποφάσεις Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, με τις οποίες κρίθηκε ότι οι διατάξεις του άρθρου 114 του ν.4714/2020 δεν αντίκειται στα άρθρα 17 και 25 του Συντάγματος και το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου ΕΣΔΑ.

Γ. Όσον αφορά την επαναφορά της 13ης και 14ης σύνταξης

Στο πλαίσιο των δημοσιονομικών ορίων και δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν βάση του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013 – 2016, με την υποπαρ. 4 της παρ. Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 προβλέφθηκε η κατάργηση από 1.1.2013 των επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, καθώς και του επιδόματος αδείας που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 2592/1998 και του άρθρου Μόνου του ν. 3847/2010 για τους συνταξιούχους του Δημοσίου. Αντίστοιχα, με την παρ. 3 της Υποπαρ. 6 της παρ. ΙΑ του ίδιου άρθρου και νόμου, προβλέφθηκε η κατάργηση από την ως άνω ημερομηνία των επιδομάτων και δώρων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας, που προβλέπονται από οποιαδήποτε γενική ή ειδική διάταξη νόμου ή κανονιστική πράξη ή καταστατική διάταξη για τους συνταξιούχους και βοηθηματούχους όλων των φορέων και τομέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, καθώς και του ΟΓΑ και του ΝΑΤ.

Με τις διατάξεις του άρθρου 120 του ν. 4611/2019 (Α' 73) προβλέφθηκε η χορήγηση 13^{ης} σύνταξης στους δικαιούχους κύριας σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου, στους δικαιούχους προσυνταξιοδοτικής παροχής και στους δικαιούχους επιδομάτων σύνταξης με αιτία την αναπηρία, το ύψος της οποίας καθοριζόταν με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

Το παραπάνω θεσμικό πλαίσιο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 47 του ν. 4670/2020 και διαμορφώθηκε με το άρθρο 74 του ν. 4837/2021, με τα οποία καταργήθηκε η χορήγηση της 13^{ης} σύνταξης και παράλληλα προβλέφθηκε η εγγραφή από 1.1.2020 δαπάνης ύψους 0,5% του ΑΕΠ στον ετήσιο κοινωνικό προϋπολογισμό, από την οποία καλύπτεται η δαπάνη που δημιουργείται ετησίως σε εφαρμογή των αριθ. 1890/2019 και 1891/2019 αποφάσεων της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας και τυχόν πλεόνασμα μεταφέρεται στον e-ΕΦΚΑ προκειμένου να καλυφθούν παροχές πρόνοιας και υγείας και δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης. Η δαπάνη των πολιτικών αυτών χρηματοδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμό και οι σχετικές πιστώσεις εγγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Σημειώνεται ότι η κατάργηση της χορήγησης της 13ης σύνταξης του άρθρου 120 του ν.4611/2019, της οποίας το ετήσιο κόστος εκτιμήθηκε στο 0,5% του ΑΕΠ, κρίθηκε αναγκαία προκειμένου να είναι δυνατή η κάλυψη του κόστους νέων πολιτικών, όπως η άρση των περικοπών στις επικουρικές συντάξεις, η αύξηση των κύριων συντάξεων λόγω των νέων αυξημένων ποσοστών αναπλήρωσης του ν. 4670/2020, καθώς και η χρηματοδότηση πολιτικών πρόνοιας, κοινωνικής αλληλεγγύης και υγείας.

Πέραν των όσων προαναφέρθηκαν, σας ενημερώνουμε επιπλέον ότι το Α' τμήμα ΣτΕ εξέδωσε την 1342/2023 Απάντηση σε προδικαστικό ερώτημα του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, επί αγωγής συνταξιούχων του τ. Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π με την οποία ζητείτο μεταξύ άλλων αποζημίωση από την μείωση και εν συνεχεία (από 01-01-2013 και επέκεινα) την κατάργηση των δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας που καταβάλλονταν ως μέρος της επικουρικής τους σύνταξης.

Σημειώνεται ότι, με το εν λόγω προδικαστικό ερώτημα του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών τέθηκε το ζήτημα αν εξακολουθούν να καταβάλλονται το δώρο Χριστουγέννων και το επίδομα αδείας από τους πρώην φορείς επικουρικής ασφάλισης υπό το καθεστώς ισχύος του άρθρου 96 του ν. 4387/2016 (Α'85) που ρυθμίζει τον επανυπολογισμό των επικουρικών συντάξεων των παλαιών συνταξιούχων, σε αποφατική δε περίπτωση, αν γεννώνται αγωγίμες αξιώσεις για την καταβολή ισόποσης με τις παροχές αυτές αποζημίωσης διαρκούντος του διαστήματος που μεσολαβεί μέχρι την εφαρμογή του νόμου. Με την εν λόγω απόφαση κρίθηκε ότι, δεν δικαιώνονται οι συνταξιούχοι, ήτοι οι εν λόγω παροχές (Δώρα Χριστουγέννων και Πάσχα και επιδόματα αδείας) οι οποίες καταβάλλονταν από τους φορείς επικουρικής ασφάλισης μέχρι 31-12-2012 και καταργήθηκαν από 01-01-2013 με τον ν.4093/2012, δεν προβλέπονται από το νέο ασφαλιστικό σύστημα του ν.4387/2016 από 12-05-2016, ούτε καταβάλλονται κατά τον, κατά τις διατάξεις του νόμου αυτού, επανυπολογισμό των συντάξεων των παλαιών συνταξιούχων, ο οποίος καταργήθηκε με το άρθρο 44 του ν.4670/2020. Συνεπώς τα δώρα και επιδόματα αδείας και εορτών από την επικουρική σύνταξη δεν θα συνεχίσουν να καταβάλλονται από 13-05-2016 και μετά.

Δ. Όσον αφορά την αύξηση του ποσού των καταβαλλόμενων συντάξεων, τη θέσπιση κατώτατης σύνταξης και την κρατική εγγύηση των καταβαλλόμενων συντάξεων

Με την ψήφιση του ν.4387/2016 αναμορφώθηκε πλήρως το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας βασιζόμενου στις γενικές αρχές της εξασφάλισης αξιοπρεπούς διαβίωσης και κοινωνικής προστασίας με όρους ισότητας, κοινωνικής δικαιοσύνης, αναδιανομής και αλληλεγγύης των γενεών. Έτσι, από 13.5.2016 και εφεξής θεσπίστηκε νέος τρόπος υπολογισμού της κύριας σύνταξης που καταβάλλεται από τον ΕΦΚΑ, η οποία αποτελείται από το άθροισμα Εθνικής Σύνταξης και Ανταποδοτικής Σύνταξης, και αφενός, εξασφαλίζει ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης σε όλους τους ασφαλισμένους, και αφετέρου, εγκαθιδρύει ένα στενό δεσμό μεταξύ παροχής και καταβληθεισών εισφορών βάσει μισθού/εισοδήματος, με αποτέλεσμα η παροχή να αντιστοιχεί στο επίπεδο διαβίωσης που διήγε ο ασφαλισμένος κατά τη διάρκεια του εργασιακού του βίου.

Ειδικότερα, με το άρθρο 7 του ως άνω νόμου, θεσπίστηκε η εθνική σύνταξη, ώστε να εξασφαλισθεί επαρκής αναπλήρωση εισοδήματος για τους συνταξιούχους. Η εθνική σύνταξη δεν χρηματοδοτείται από ασφαλιστικές εισφορές αλλά απευθείας από τον κρατικό

προϋπολογισμό και χορηγείται σε όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Κατά την αρχική εφαρμογή, το πλήρες ποσό αυτής ορίστηκε σε 384 ευρώ μηνιαίως και καταβάλλεται ακέραιο εφόσον έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 20 έτη ασφάλισης και 40 έτη διαμονής στην Ελλάδα, ενώ από 1.1.2024, μετά την αναπροσαρμογή των συντάξεων, βάσει της παρ. 4α του άρθρου 25 του ν. 4670/2020, όπως ισχύει, το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης ανέρχεται σε 426,17€.

Όσον αφορά την ανταποδοτική σύνταξη, σύμφωνα με το άρθρο 28 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει, αυτή υπολογίζεται με βάση τις συντάξιμες αποδοχές του ασφαλισμένου, όπως ορίζονται στο άρθρο αυτό, τον χρόνο ασφάλισης, όπως ορίζεται στο άρθρο 34 του ίδιου νόμου και τα κατ' έτος ποσοστά αναπλήρωσης των πινάκων 1 και 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016, υπολογιζόμενα επί των συντάξιμων αποδοχών.

Από τα παραπάνω προκύπτει σαφώς ότι η εθνική σύνταξη δεν αποτελεί κατώτατο όριο σύνταξης, καθώς συγκαταβάλλεται μαζί με την ανταποδοτική σύνταξη και αποτελεί μέρος της συνολικά καταβαλλόμενης κύριας σύνταξης. Σημειώνεται ότι κατώτατο όριο σύνταξης υφίσταται για τις περιπτώσεις συνταξιοδότησης λόγω θανάτου (παρ. 4 περ. Β του άρθρου 12 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει) ή θανάτου που οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια (το οποίο αντιστοιχεί στο διπλάσιο του ποσού της εθνικής σύνταξης για 20 έτη ασφάλισης, δηλαδή 852,34 ευρώ για το έτος 2024), το οποίο επίσης αναπροσαρμόζεται βάσει της παρ. 4 του άρθρου 12 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει. Επιπλέον, με την παρ.2 του άρθρου 31 του ν.4387/2016 όπως ισχύει, θεσπίστηκε κατώτατο όριο σύνταξης στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας, αν η αναπηρία οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια, το ύψος του οποίου επίσης ανέρχεται στο διπλάσιο του ποσού της εθνικής σύνταξης για 20 έτη ασφάλισης.

Με την παρ. 4α του άρθρου 25 του ν. 4670/2020, όπως ισχύει, προβλέπεται ότι από την 1.1.2023, το συνολικό ποσό της κύριας σύνταξης αυξάνεται κατ' έτος, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με βάση συντελεστή που προκύπτει από το άθροισμα του ετήσιου ποσοστού μεταβολής του ΑΕΠ συν το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους διαιρούμενου διά του δύο (2) και δεν υπερβαίνει το ποσοστό μεταβολής του μέσου Ετήσιου Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή.

Κατ' εξουσιοδότηση της ανωτέρω ρύθμισης εκδόθηκαν οι αριθ. **126331/28.12.2022 ΚΥΑ** (Β' 6949) με την οποία καθορίστηκε από **01.01.2023** το ποσοστό αύξησης των κύριων συντάξεων που χορηγούνται από τον **ε-Ε.Φ.Κ.Α**, με έναρξη καταβολής μέχρι και 31/12/2022, το οποίο ανέρχεται σε επτά και εβδομήντα πέντε εκατοστά επί τοις εκατό **(7,75%)** και **Φ. 11321/οικ.104985/4.12.2023 ΚΥΑ** (Β' 6856) με την οποία καθορίστηκε από **01.01.2024** το ποσοστό αύξησης των κύριων συντάξεων που χορηγούνται από τον **ε-Ε.Φ.Κ.Α**, με έναρξη καταβολής μέχρι και 31/12/2023, το οποίο ανέρχεται σε τρία επί τοις εκατό **(3%)**.

Σημειώνεται ακόμα ότι για την στάθμιση του πληθωρισμού κατά το έτος 2022, με το άρθρο 80 του ν.5036/2023 χορηγήθηκε εφάπαξ οικονομική ενίσχυση, κυμαινόμενη μεταξύ 200 και 300 ευρώ, στους συνταξιούχους του ΕΦΚΑ που διατηρούσαν προσωπική διαφορά και των οποίων οι συντάξεις, ως συνολικό ποσό, είτε δεν αυξήθηκαν καθόλου είτε αυξήθηκαν μερικώς. Αντίστοιχα, για την προστασία των συντάξεων από τον πληθωρισμό του έτους 2024, με το

άρθρο 123 του ν. 5078/2023 προβλέφθηκε η καταβολή εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης, κυμαινόμενης μεταξύ 100 και 200 ευρώ, για τους συνταξιούχους του e- ΕΦΚΑ στους οποίους καταβλήθηκε τον Οκτώβριο του 2023 κύρια σύνταξη γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου και οι οποίοι κατά τον μήνα αυτό είχαν ποσό προσωπικής διαφοράς συντάξεων, συμψηφιστέας με την ετήσια αναπροσαρμογή των συντάξεων, μεγαλύτερο των δέκα (10) ευρώ.

Ε. Όσον αφορά το αίτημα περί χορήγησης συντάξεων σε ασφαλισμένους που έχουν οφειλές προς τον e-ΕΦΚΑ

Με τη διάταξη του άρθρου 115 του ν.5078/2023 (Α'211), με την οποία προστέθηκαν παρ. 5 και 6 στο άρθρο 61 του ν.3863/2010, προβλέφθηκε αύξηση του ορίου οφειλών συνταξιοδότησης των υποψήφιων συνταξιούχων του e-ΕΦΚΑ. Κατ' εξουσιοδότηση του νόμου εκδόθηκε και η υπ' αρ. 32270/17-05-2024 απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης «Συνταξιοδότηση με οφειλές έως 30.000€ από τον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ) - Διαδικασίες διασταύρωσης, έλεγχοι, προϋποθέσεις και τεχνικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή του άρθρου 115 του ν. 5078/2023.» (Β'2915).

Συγκεκριμένα, το ποσό της οφειλής από ασφαλιστικές εισφορές, οφειλές από αναγνώριση πλασματικού χρόνου ασφάλισης, πρόσθετα τέλη και λοιπές επιβαρύνσεις που μπορεί να οφείλει ο υποψήφιος συνταξιούχος με οφειλές προς τον πρ. ΟΑΕΕ (νυν e-ΕΦΚΑ) προκειμένου να είναι δυνατή η συνταξιοδότησή του από τον e-ΕΦΚΑ, αυξήθηκε από τις 20.000 στις 30.000 ευρώ, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) ο υποψήφιος συνταξιούχος έχει συμπληρώσει το εξηκοστό έβδομο (67ο) έτος της ηλικίας του ή εφόσον έχει χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον σαράντα (40) ετών, το εξηκοστό δεύτερο (62ο) έτος της ηλικίας του, β) έχει καταβάλει εισφορές για χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον είκοσι (20) ετών ή έξι χιλιάδων (6.000) ημερών και γ) οι τραπεζικές καταθέσεις του δεν ξεπερνούν το ποσό των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ.

Εφόσον πληρούνται οι ως άνω προϋποθέσεις, ο e-ΕΦΚΑ προχωρεί στην έκδοση συνταξιοδοτικής απόφασης και στην καταβολή σύνταξης με παρακράτηση του οφειλόμενου ποσού από το ποσό της σύνταξης. Συγκεκριμένα, το υπερβάλλον των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ ποσό οφειλής, συμψηφίζεται με το εξήντα τοις εκατό (60%) του μηνιαίου ποσού της καταβαλλόμενης σύνταξης, μέχρι τον μηδενισμό του. Μετά το μηδενισμό του υπερβάλλοντος ποσού, η εναπομένουσα οφειλή των 20.000 ευρώ παρακρατείται από το ποσό της σύνταξης σε ίσες μηνιαίες δόσεις, που δεν μπορεί να είναι περισσότερες από εξήντα (60).

Σημειώνεται ότι στόχος της εν λόγω ρύθμισης είναι, να δοθεί η δυνατότητα συνταξιοδότησης σε ασφαλισμένους με συσσωρευμένες οφειλές προς τον e-ΕΦΚΑ ποσού μέχρι 30.000 ευρώ, οι οποίοι έχουν μεν καταβάλει ασφαλιστικές εισφορές για μεγάλο χρονικό διάστημα, πλην όμως αδυνατούν να λάβουν συνταξιοδοτική παροχή λόγω αδυναμίας τους να καταβάλουν το υπερβάλλον ποσό οφειλής άνω των 20.000 ευρώ (και μέχρι 30.000 ευρώ), εφάπαξ, σύμφωνα με το ισχύον μέχρι σήμερα νομοθετικό πλαίσιο (άρθρο 61 του ν.3863/2010, όπως ισχύει).

Με τις ευνοϊκές εξάλλου διατάξεις του άρθρου 46 του ν. 4670/2020, προβλέπεται πλέον η απόσβεση οφειλών προς τους κλάδους Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών του e-

ΕΦΚΑ, με συμψηφισμό με τις επικουρικές συντάξεις και την εφάπαξ παροχή που δικαιούνται οι ασφαλισμένοι από το Ταμείο.

Όσον αφορά το αίτημα που διατυπώνεται στο υπόμνημα της Π.Ε.Σ.Β., για χορήγηση σύνταξης σε υποψήφιους συνταξιούχους που έχουν οφειλές προς τον e-ΕΦΚΑ ανάλογης των ασφαλιστικών εισφορών που έχουν καταβληθεί, χωρίς τον υπολογισμό του χρόνου ασφάλισης για τον οποίο δεν έχουν καταβάλει ασφαλιστικές εισφορές, σημειώνουμε ότι αυτό δεν είναι εφικτό καθότι δεν είναι σύμφωνο με τη γενική αρχή του κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου περί υποχρεωτικότητας της ασφάλισης.

Ειδικότερα, βασικό περιεχόμενο της κοινωνικής ασφάλισης είναι η έναντι καταβολής εισφοράς, προστασία του ασφαλισμένου από την επέλευση ασφαλιστικών κινδύνων όπως το γήρας, ο θάνατος, η ασθένεια, η αναπηρία οι οποίοι αναιρούν την ικανότητά του να εργάζεται. Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης εφαρμόζεται κατά τρόπο όμοιο, ενιαίο και σύμφωνο με την συνταγματική αρχή της ισότητας, για όλους χωρίς διάκριση, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα όσο και στις διαφορετικές κατηγορίες εργαζομένων, είτε είναι μισθωτοί είτε αυτοαπασχολούμενοι ή ελεύθεροι επαγγελματίες, είτε απασχολούμενοι με το αγροτικό επάγγελμα. Καθίσταται ουσιαστικά η ασφάλιση και η καταβολή εισφορών κανόνας υλοποίησης της δημοσίας τάξης, η τήρηση του οποίου δεν εξαρτάται από την βούληση του καθενός αλλά τηρείται υποχρεωτικά. Όσον αφορά τους μισθωτούς η ασφάλιση επέρχεται αυτοδικαίως αφ' ης στιγμής παρέχουν παροχή έναντι αμοιβής, ενώ για την έναρξη της ασφάλισης των ελεύθερων επαγγελματιών, αυτοαπασχολούμενων και αγροτών απαιτείται η τήρηση των απαιτούμενων διαδικασιών που προβλέπονται στις κείμενες διατάξεις για την έναρξη του επαγγέλματός τους.

Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να επισημανθεί ότι οι ασφαλιστικές εισφορές που καταβάλλονται από τους ασφαλισμένους, δημιουργούν την απαραίτητη αλληλεγγύη για την ενότητα του κοινωνικού ιστού καθώς αποτελούν την κυριότερη πηγή εσόδων για τον e-ΕΦΚΑ, προκειμένου αυτός να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του προς τους ασφαλισμένους και συνταξιούχους του και η οποιαδήποτε ανακολουθία στην ροή των εσόδων του φορέα, διαταράσσει την ομαλή εκτέλεση του προϋπολογισμού του, με σοβαρές αρνητικές κοινωνικές αλλά και οικονομικές συνέπειες για τη διασφάλιση της προστασίας όλων των ασφαλισμένων και συνταξιούχων.

ΣΤ. Σχετικά με την κρατική εγγύηση και την αποκατάσταση όλων των επικουρικών συντάξεων.

Με την αντικατάσταση του άρθρου 96 του ν.4387/2016 από το άρθρο 44 του ν.4670/2020, καταργήθηκε από 1.10.2019, (προς συμμόρφωση με τις αποφάσεις 1889/2019 και 1890/2019 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας) μεταξύ άλλων ο επανυπολογισμός και η αναπροσαρμογή των ήδη καταβαλλόμενων ή καταβλητέων στις 12.5.2016 επικουρικών συντάξεων, βάσει προγενέστερου νομικού πλαισίου, και αυτές συνεχίζουν να καταβάλλονται στο ύψος που είχαν διαμορφωθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες στις 31.12.2014 διατάξεις. Όλοι οι συνταξιούχοι του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ που έχουν δικαιωθεί συνταξιοδοτικής παροχής προ της 12/05/2016, λαμβάνουν επικουρική σύνταξη βάσει των καταστατικών διατάξεων του πρ. Τομέα από το οποίο προέρχονται, κατόπιν των μειώσεων των ν.4024/2011, 4051/2012, 4052/2012, 4093/2012 και 3986/2011.

Εξάλλου, στην ανωτέρω 1890/2019 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας και ειδικότερα στην σκέψη 20 αναφέρεται ότι «... Με τις ρυθμίσεις αυτές ο νομοθέτης επιρρίπτει το βάρος του στόχου εξασφάλισης της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος όχι μόνον στους ασφαλισμένους και στους νέους συνταξιούχους, αλλά και στους παλαιούς συνταξιούχους, μειώνοντας την προσωπική διαφορά, ως προς τις κύριες συντάξεις, μειώνοντας δε, συγχρόνως, και τις επικουρικές συντάξεις μέσω του επανυπολογισμού και της αναπροσαρμογής τους με βάση επανυπολογισμού τους τη σύνταξη, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί στις 31-12-2014, και επιφέροντας με τον τρόπο αυτό -ουσιαστικά- νέες περικοπές στις συγκεκριμένες συντάξεις, κύριες και επικουρικές, αντίστοιχες σε ύψος προς εκείνες που είχαν επέλθει με τους ν. 4051/2012 και ν. 4093/2012 και είχαν κριθεί, κατά τα ανωτέρω, αντισυνταγματικές, υλοποιώντας, παράλληλα, τη δέσμευση που η Ελληνική Κυβέρνηση ανέλαβε στο πλαίσιο του Μνημονίου του ΕΜΣ για υιοθέτηση πολιτικών - και όχι απλώς μέτρων - που αντισταθμίζουν τις δημοσιονομικές επιπτώσεις των ως άνω αποφάσεων....»

Ως εκ τούτου με το άρθρο 96 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει, επιχειρήθηκε μια συνολική μεταρρύθμιση σχετικά με τις παροχές της επικουρικής ασφάλισης, ώστε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του συστήματος, η διατήρηση δηλαδή της ικανότητάς του ασφαλιστικού συστήματος να χορηγεί συντάξεις στους υφιστάμενους και στους μελλοντικούς συνταξιούχους, και επιπλέον κρίθηκε απαραίτητο το βάρος της εν λόγω επιχειρούμενης μεταρρύθμισης να επωμισθούν όχι μόνον οι νέοι συνταξιούχοι και οι νυν ασφαλισμένοι αλλά και οι παλαιοί συνταξιούχοι για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης, διαγενεακής ισότητας και αλληλεγγύης.

Επιπλέον, με τις αποφάσεις Ολομ. ΣτΕ 1403-7/2022 απορρίφθηκαν αιτήσεις ακυρώσεως σωματείων και συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα κατά της αριθ. Φ.11321/35005/ 1528/13-10-2020 (Β' 4536) ΚΥΑ «Επιστροφή ποσών μειώσεων συντάξεων ιδιωτικού τομέα», (α) στο βαθμό που προβλέπεται η επιστροφή σε όλους τους συνταξιούχους (ανεξαρτήτως αν είχαν ασκήσει ένδικα βοηθήματα ή όχι) ποσών που αντιστοιχούν σε μειώσεις μόνον των κύριων συντάξεων (μειώσεις των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, που κρίθηκαν αντισυνταγματικές με τις 2287- 2288/2015 αποφάσεις του ΣτΕ) για χρονικό διάστημα 11 μηνών, από 11-06-2015 έως τη δημοσίευση του ν. 4387/2016, ενώ δεν προβλέπεται η επιστροφή ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές των επικουρικών συντάξεων και των επιδομάτων αδείας και εορτών, και (β) στο βαθμό που, με την προβλεπόμενη στην εν λόγω απόφαση καταβολή των ποσών που αντιστοιχούν σε περικοπές κύριων συντάξεων αποσβέννυνται, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 114 του ν.4714/2020, όπως ισχύει, οι επιπλέον αξιώσεις των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις, δυνάμει του ν. 4051/2012 και του ν.4093/2012, κύριων, επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών, κατά το χρονικό διάστημα από τις 11-06-2015 έως την δημοσίευση του ν. 4387/2016, εφόσον, ως προς τις αξιώσεις αυτές, δεν υπήρχε εκκρεμής δίκη κατά τη δημοσίευση του εν λόγω νόμου (4714/31-07-2020).

Ειδικότερα, με τις ανωτέρω αποφάσεις κρίθηκε μεταξύ άλλων ότι οι λόγοι για τους οποίους θεσπίστηκαν οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, περί αποσβέσεως των εν λόγω αξιώσεων, αποβλέπουν στην διαφύλαξη της δημοσιονομικής σταθερότητας της χώρας, ώστε να είναι δυνατή η κάλυψη οικονομικών αναγκών της χώρας και σε άλλους τομείς, όπως η υγεία, η άμυνα, η διαχείριση των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών, ενώ ταυτόχρονα αποτελούν λόγοι δημοσίου συμφέροντος, επαρκές, κατ' αρχήν, αιτιολογικό έρεισμα για την θέσπιση της επίμαχης ρυθμίσεως και της περικοπής μέρους των αναδρομικών ποσών που θα

επιστραφούν στους συνταξιούχους εκείνους που δεν είχαν ασκήσει ένδικα βοηθήματα έως την δημοσίευση του ν. 4714/2020.

Z. Ως προς την αύξηση των επικουρικών συντάξεων

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 96 του ν.4052/2012 και την αριθ. 17537/989/06-05-2020 (Β'1887) Υπουργική Απόφαση των Τεχνικών Παραμέτρων (άρθρο 6) οι συντάξεις δεν θα αναπροσαρμόζονται σε περίπτωση που, αν αφαιρεθούν τα έξοδα από τα έσοδα, το αποτέλεσμα θα προκύπτει αρνητικό, λαμβάνοντας υπόψη τα απολογιστικά στοιχεία της προηγούμενης χρήσης. Στη συνέχεια της προαναφερόμενης διαδικασίας και μόνο στην περίπτωση δημιουργίας ελλειμμάτων, θα γίνεται χρήση περιουσιακών στοιχείων του Κλάδου της Επικουρικής Ασφάλισης.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ**

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΣΑΚΛΟΓΛΟΥ